

บทที่ 2

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโทรทัศน์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประวัติโทรทัศน์

แนวความคิดในการประดิษฐ์โทรทัศน์ได้เริ่มขึ้นหลังจากมีการคิดประดิษฐ์เครื่องมือสื่อสารโทรศัพทในปี พ.ศ. 2419

ในวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2469 John Logic Baird¹ ชาวอังกฤษเป็นผู้คิดค้นประดิษฐ์โทรทัศน์สำเร็จ ทำการถ่ายทอดภาพของบุคคลจากห้องหนึ่งไปยังอีกห้องหนึ่งใหญ่สมาชิกของสมาคม Royal Institute, ประมาณ 40 คนชม นับเป็นครั้งแรกที่โทรทัศน์โค่นำเสนอต่อชุมชน และโคเริ่มส่งรายการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา โดยตั้งสถานีที่วัง Alexander แต่เนื่องจากเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 การออกอากาศจึงต้องงดเสียดังกล่าว และโคเปิดการออกอากาศอีกครั้งเมื่อต้นปี พ.ศ. 2489 สถานีโทรทัศน์ในระยะแรก ๆ รายการส่วนใหญ่จะเป็นรายการพระราชกิจวัตรของพระเจ้าอูยหัวอังกฤษเป็นส่วนใหญ่

การส่งโทรทัศน์ครั้งแรกนั้นสูงเพียง 204 เส้นต่อภาพ 24 ภาพต่อวินาทีเท่านั้น หลังสงครามโลกเปลี่ยนมาใช้ 405 เส้น 25 ภาพต่อวินาที ซึ่งเป็นระบบที่อังกฤษใช้อยู่ในปัจจุบัน (ขณะนี้อังกฤษมีโครงการจะเปลี่ยนเป็นระบบ 625 เส้น)²

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้เริ่มส่งรายการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ระยะสงคราม อเมริกาไม่ได้รับภัยจากสงครามมากนัก กิจกรรมโทรทัศน์จึงดำเนินไต่ดีเสมอมา ปี พ.ศ. 2489 สหรัฐอเมริกาได้ทุ่มเทเงินมากมายในเรื่องโทรทัศน์ จนถึงปี พ.ศ. 2495 สหรัฐอเมริกามีสถานีโทรทัศน์ถึง 108 แห่ง ต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งคือ Federal Communication Commissions (FCC)

Sidney A. Moseley and H.J. Bart on Chapple, Television Today and Tomorrow (London : Pitman Press, 1930).

²ชลิษา คำวิทย์สมกุล, "คุณค่าทางการศึกษาของรายการโทรทัศน์ที่มคอแม่บ้าน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513).

เพื่อควบคุมดูแลการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ คณะกรรมการชุดนี้จะเป็นผู้จำกัดว่าจะใช้ของไหนและจะใช้อะไร และมีสิทธิในการยักยอกใบอนุญาตใดก็ตามที่ปฏิบัติผิดกฎหรือระเบียบที่วางไว้เช่นเดียวกัน อังกฤษก็มี Postmaster General เป็นผู้ควบคุมดูแลกิจการโทรทัศน์ในประเทศด้วย³

ก่อนหน้าที่สหรัฐอเมริกาจะประกาศใช้ระบบที่เหมาะสมกับประเทศของตนนั้น ได้มีการทดลองส่งระบบต่าง ๆ อยู่มาก เช่น 240 เส้น 24 ภาพต่อวินาที 343 เส้น 30 ภาพต่อวินาที 525 เส้น 30 ภาพต่อวินาที ในที่สุดยอมรับ 525 เส้น 30 ภาพต่อวินาที เป็นระบบของชาติและใช้อยู่ในปัจจุบัน ระบบนี้ใช้เป็นครั้งแรกเป็นทางการของไทยด้วยคือ ที่สถานีไทยโทรทัศน์ ช่อง 4

เมื่อสงครามยุติ ฝรั่งเศสก็ได้พัฒนาทดลองโทรทัศน์ของตนเองเช่นกัน ครั้งแรกใช้ระบบ 411 เส้น ต่อมาใช้ระบบ 819 เส้นจนถึงปัจจุบัน

ประเทศต่าง ๆ ในภาคพื้นยุโรปมีประเทศสวีเดนและฮอลันดาเป็นผู้นำได้นำเอาระบบของอเมริกามาปรับปรุงเป็นระบบของตนเอง เป็นระบบ 625 เส้น 25 ภาพต่อวินาที เหตุที่ประเทศในกลุ่มนี้ตกลงเรื่องระบบการรับส่งกัน ก็เพราะว่าเป็นประเทศเล็ก ๆ ถ้าใช้ระบบต่างกันจะทำให้เครื่องรับของประเทศหนึ่งรับของอีกประเทศหนึ่งไม่ได้ นอกจากนั้นอาจทำให้เกิดการรบกวนกันและกัน ระบบของยุโรปนี้ประเทศไทยกำลังใช้อยู่บ้างแล้ว และในอนาคตจะเลิกใช้ระบบ 525 เส้น จะใช้ระบบ 625 เส้น ตามข้อกำหนดของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ

ประเทศในคาบสมุทรบอลข่านทางยุโรปได้พัฒนาโทรทัศน์เช่นกัน ใช้ระบบ 625 เส้น 25 ภาพต่อวินาทีเช่นกัน แต่มีข้อแตกต่างออกไปเล็กน้อยคือ ความกว้างของแบนด์ (Band Width)

---

³ วรพันธ์ เมนะเศวต, "ความรู้ทางโทรทัศน์," เอกสารจากกรมประชาสัมพันธ์, 2516, หน้า 1-3.

ประเทศญี่ปุ่นก็มีการพัฒนาโทรทัศน์หลังสงครามโลกเช่นกัน โดยศึกษาผลงานของสหรัฐอเมริกา และยอมรับระบบ 525 เส้นของสหรัฐอเมริกา แต่เปลี่ยนความถี่ของสถานีไปบ้าง

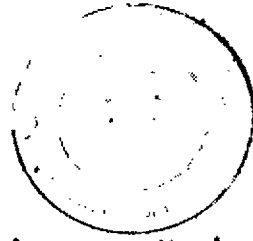
จากความเป็นมาเหล่านี้ทำให้เกิดระบบต่าง ๆ ขึ้นมากมาย⁴ เช่น

1. ระบบ RTMA (Radio Television Manufacture Association) หรือ NTSC (National Television System Committee) หรือ FCC (Federal Communication Commission) เป็นระบบของสหรัฐอเมริกา
2. ระบบอังกฤษ (British System)
3. ระบบ SECAM (Sequencial à la mémoire) ของฝรั่งเศส
4. ระบบ CCTR (Committee Consultait International des Radio-Communication ตรงกับภาษาอังกฤษว่า International Radio-Consultative Committee)
5. ระบบ OIR เป็นระบบของกลุ่มประเทศภาคพื้นยุโรปตะวันออก ได้แก่ คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน อุซเบกิสถาน รัสเซีย โปแลนด์ เช็กโกสโลวาเกีย

---

⁴มนตรีพิชัย ดวงเคน, "โครงการเสนอแนะเพื่อจัดตั้งศูนย์โทรทัศน์การศึกษา สำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516).

ความรู้เกี่ยวกับการส่งภาพทางโทรทัศน์⁵

อัตราส่วนของภาพ (Aspect Ratio)

มาตรฐานการส่งโทรทัศน์นำไปใช้อัตราส่วนความกว้างต่อความสูงเท่ากับ

4 : 3 เพราะ

1. เพื่อให้ได้กับภาพยนตร์ เพราะภาพยนตร์มีอัตราส่วนเท่ากับ 4 : 3
2. ตามหลักของธรรมชาติ สิ่งของต่าง ๆ จะมีการเคลื่อนไหวทางระดับมากกว่าทางตั้ง จึงกำหนดอัตราส่วนของภาพทางจอทีวีให้กว้างมากกว่าสูง

มาตรฐานการส่งภาพ

ใช้ในการสแกนแบบสอดแทรกกัน (Interlace) อย่างเช่น ระบบ 525 เส้น ต้องสแกนให้ได้ 30 เฟรม หรือ 60 ฟิลด์ใน 1 วินาที

ไซตอการสแกนด้วยเส้นคี่ (คือ 1 3 5 7.....524 $\frac{1}{2}$)

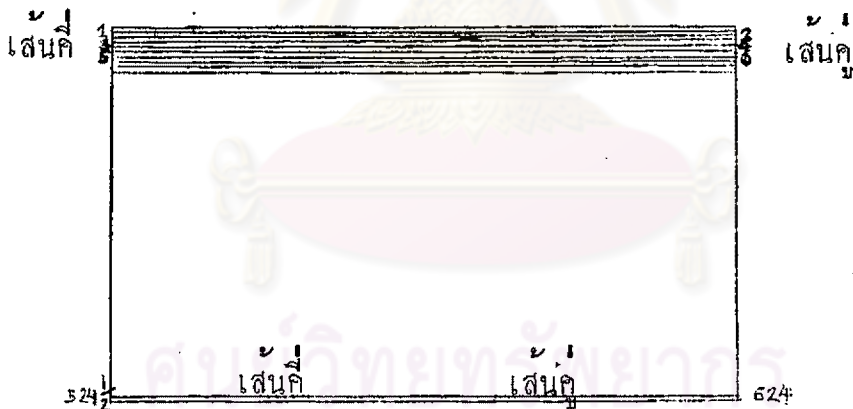
และการสแกนด้วยเส้นคู่ (คือ 2 4 6 8.....524)

สแกนแต่ละครั้งเรียกว่า 1 ฟิลด์ สแกน 2 ครั้งคือ สแกนเส้นคี่ แล้วกลับมาสแกนเส้นคู่อีกครั้งจนหมดภาพเรียกว่า 1 เฟรม 2 ฟิลด์ จึงเท่ากับ 1 เฟรม

ภาพทางจอทีวีเกิดจากเส้นหลาย ๆ เส้นมาซ้อน ๆ กัน คล้ายกับการเขียนภาพ โดยที่แต่ละเส้นจะมีความแตกต่างกันในเรื่องความเข้ม คำ ขาว ตามลักษณะที่เราเห็นเป็นภาพต่าง ๆ การสแกนครั้งหนึ่งเมื่อครบ 1 เฟรม หรือ 2 ฟิลด์ จะยังไม่เกิดเป็นภาพที่เราสามารถมองเห็นได้ จะต้องสแกนให้ได้ 30 เฟรม หรือ 60 ฟิลด์ในหนึ่งวินาที โดยยึดหลักความทรงจำของตามนุษย์ (Persistence of Vision)

⁵อุทัย น่องสวัสดิ์, "ความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางเกี่ยวกับโครงการโทรทัศน์โรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).

Persistence of Vision คือ ความรู้สึกเห็นติดตา สายตาของคนธรรมดาเรานั้นมีลักษณะพิเศษอยู่อย่างหนึ่งคือ ในขณะที่จ้องดูภาพใดภาพหนึ่งอยู่แล้วนั้น ภาพนั้นเกิดจางหายไปโดยกระทันหันก็ยังคงมีความรู้สึกเห็นติดตาอยู่อีกในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เรียกว่า Persistence of Vision ด้วยเหตุนี้หากมีการฉายภาพนิ่งซึ่งแต่ละภาพมีความแตกต่างกันเล็กน้อยติดต่อกันไปเป็นจำนวนหลาย ๆ ภาพต่อหนึ่งวินาที สายตาของคนเราก็จะเห็นเป็นภาพเคลื่อนไหวต่อเนื่องกันไปโดยไม่หยุดชะงัก ผลของการทดลองกับคนหมู่มาก แสดงให้เห็นว่าสายตาของคนเราจะจับอาการกระพริบของภาพไม่ได้เลย หากจำนวนภาพนิ่งต่อหนึ่งวินาทีนั้นมีเกินกว่าจำนวนสิบหกภาพขึ้นไป การส่งโทรทัศน์ในระบบอเมริกันมีจำนวน 30 ภาพต่อ 1 วินาที และภาพนิ่ง ๆ มีการส่งสองครั้งด้วยวิธีการของ interlace scanning ส่วนการส่งโทรทัศน์ในยุโรปใช้จำนวนภาพ 25 ภาพต่อวินาที ภาพนิ่ง ๆ มีการส่งสองครั้งเช่นเดียวกัน

การกำหนดจุดที่เกิดเป็นภาพ (Picture Element)

ภาพต่าง ๆ เกิดจากความแตกต่าง ความดำ ขาว ในแต่ละจุด การแสดงในแต่ละเส้นหากแบ่งเป็นจุด ๆ ในแต่ละเส้นจะประกบด้วยจุดที่มีลักษณะแตกต่างกันถึง 700 จุด ในระบบ FCC ประกบด้วย 525 เส้น 60 ฟิลด์ หรือ 30 เฟรม ในหนึ่งเฟรมจะประกบด้วยจุดทั้งหมดกับ $700 \times 525 = 367,500$ จุด ในหนึ่งวินาทีเราส่ง 30 เฟรม เพราะฉะนั้นในหนึ่งวินาทีเราส่งได้ $367,500 \times 30 = 11,025,000$ จุด

การกำหนดความกว้างของภาพ

เนื่องจากใน 1 ภาพเกิดจุดบนภาพ 11,025,000 จุด และจุดต่าง ๆ เหล่านี้ก็มีทั้งจุดลบและจุดบวก แต่จำนวน 1 ไชเกิดจะต้องมีทั้งบวกและลบ ฉะนั้น 2 จุดเท่ากับ 1 ไชเกิด เพราะฉะนั้นใน 1 เส้นมี 350 ไชเกิด ในหนึ่งภาพจะมีจำนวนไชเกิดทั้งหมดเท่ากับ $\frac{11,025,000}{2} = 5,512,500$ ไชเกิดต่อวินาที หรือเท่ากับ 5.5 เมกกะไชเกิดต่อวินาที แต่ระบบนี้เขาใช้การส่งเพียง 4 เมกกะไชเกิดต่อวินาทีดังตาราง

ตารางการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระบบ

ลำดับ		อังกฤษ	อเมริกา	ยุโรป	ฝรั่งเศส
1	จำนวนเส้น	405	525	625	819
2	จำนวนฟิลด์	50	60	50	50
3	ความกว้างแกนแนล	5MC	6MC	7MC	14MC
4	ความกว้างของภาพ	3MC	4MC	5MC	10.9MC
5	ความกว้างของเสียง	50KC	50KC	50KC	50KC
6	ภาพและเสียงห่างกัน	3.5	4.5	5.5	11.5
7	ความถี่ของเส้น	10,125	15,750	15,625	20,475
8	ความถี่ของฟิลด์	50	60	50	50
9	การมอดของภาพ	A.M.	A.M.	A.M.	A.M.
10	การมอดทางเสียง	A.M.	F.M.	F.M.	A.M.
11	แบบการมอด	Position	Negative	Negative	Position

3

การส่งสัญญาณโทรทัศน์⁶

สัญญาณโทรทัศน์จะมีทั้งสัญญาณภาพ และสัญญาณเสียง ส่งกระจายออกไปใน
 อากาศพร้อมกัน สัญญาณภาพนั้นได้จากกล้องถ่ายภาพโทรทัศน์ ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษที่จะเปลี่ยน
 สัญญาณภาพเป็นสัญญาณไฟฟ้าส่งตามสายเคเบิลขึ้นไปยังห้อง Control Room เพื่อเลือก
 ภาพแล้วจัดส่งออกอากาศต่อไป เช่นเดียวกับสัญญาณเสียงที่ได้จากไมโครโฟน จะถูกส่งไป
 พร้อมกันกับสัญญาณภาพ สัญญาณภาพและเสียงที่ส่งออกอากาศไปในรูปของสัญญาณไฟฟ้านี้
 เรียกว่า สัญญาณโทรทัศน์ เครื่องรับทางบ้านจะรับสัญญาณโทรทัศน์แล้วแปลงสัญญาณโทรทัศน์
 ทั้งภาพและเสียงจากสัญญาณไฟฟ้าให้เป็นสัญญาณภาพและสัญญาณเสียง เราจึงได้รับภาพและ
 เสียงจากเครื่องรับทางบ้านได้พร้อมกัน วิธีการส่งสัญญาณโทรทัศน์เราเรียกว่าเป็นวิธี
 Modulation สัญญาณภาพทางทีวีใช้วิธีส่งแบบ A.M. (Amplitude Modulation)
 ส่วนสัญญาณเสียงนั้นใช้วิธีส่งแบบ F.M. (Frequency Modulation)

4

ลักษณะที่ดีของภาพโทรทัศน์ที่ออกอากาศ

Milton S. Kiver⁷ กล่าวไว้ดังนี้ คือ

1. การประกอบภาพในจอโทรทัศน์จะก่อให้เกิดสวยงาม จะต้องไม่มีสิ่งใดมาบัง
 ส่วนที่สำคัญที่ต้องการจะให้เห็น ภาพจะต้องสวย ถูกต้องตามหลักการถ่ายภาพที่ดี
2. ภาพจะต้องไม่กระพริบ แต่ละฉากจะต้องติดต่อกันไปอย่างรวดเร็ว
 เพื่อให้การแสดงติดต่อกันไป อย่าพยายามทิ้งให้อว้างนานเกินไป
3. ภาพที่ปรากฏทางจอควรจะต้องพอดีสมควร ให้คนดูดูอย่างสบายตาในระยะ
 ห่างจอประมาณ 10 ฟุตหรือมากกว่านั้น

⁶อุทัย นองสวัสดิ์, เรื่องเดียวกัน.

⁷Milton S. Kiver, "The Television Field," Television Simplified (New York : Six Edition, D. Van Nostrand Company, Inc., 1952), p. 3.

4. ภาพที่ส่งออกอากาศควรจะต้องมีความสว่างให้เหมาะสมกับการชมทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน คือความสว่างที่ส่งมาควรใช้ได้ในห้องที่มีความมืด และห้องที่สว่างที่สุด

5. ภาพที่ส่งออกมาปรากฏบนจอควรจะมีสีที่ติดกัน (Contract) ระหว่างสีเข้มกับสีขาว ระหว่างจุด Maximum และ Minimum ควบ

(5)
ระบบการส่งโทรทัศน์

กล่าวได้ว่า โทรทัศน์เป็นการรวมของระบบ 2 ระบบคือ ระบบ F.M. สำหรับภาคเสียง และระบบ A.M. สำหรับภาคภาพ สถานีโทรทัศน์จึงต้องมีเครื่องส่งเครื่องหนึ่งสำหรับเสียง และอีกเครื่องหนึ่งสำหรับภาพ ในห้องแสดงโทรทัศน์จะมีไมโครโฟนสำหรับเสียงเพื่อเปลี่ยนสัญญาณเสียงแล้วนำไปขยายเสียงป้อนเข้าสู่เครื่องส่ง F.M. เป็นการกระจายเสียงของรายการ เครื่องส่งเสียงนี้ทำงานตามความถี่สูงของช่อง (Channel) ซึ่งกว้าง 6 เมกกะไซเคิล ซึ่งเขากำหนดให้ใช้กับโทรทัศน์ ส่วนเครื่องส่งภาพทำงานด้วยความถี่ของช่อง เช่น สถานีโทรทัศน์กองทัพบกความถี่ 174-180 เมกกะไซเคิล ความถี่เสียง 179.75 เมกกะไซเคิล ความถี่ภาพ 175.25 เมกกะไซเคิล

ระบบโทรทัศน์แบ่งตามลักษณะการส่งภาพได้ 4 ระบบ⁹ คือ

1. ระบบ Very High Frequency (VHF) เป็นระบบที่สถานีโทรทัศน์ในประเทศไทยใช้อยู่ในปัจจุบัน แบ่งช่วงคลื่นการออกอากาศ 13 ช่อง แต่ช่อง 1 ไม่ได้ใช้ในวงการธุรกิจบันเทิง ออกอากาศแล้วมีความถี่การออกอากาศระหว่าง 30-300 MHz

⁸ สุนัน สัมปิตตะวานิช, เอกสารประกอบการสอนเรื่อง "โทรทัศน์" โรงเรียนการประชาสัมพันธ์ ซอยอารีย์ ถนนพหลโยธิน, 1 มีนาคม 2509, หน้า 1-4.

⁹ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, คำบรรยายวิชา Educational Television Production แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 18 พฤศจิกายน 2515.

2. ระบบ Ultra High Frequency (UHF) แขนงคลื่นเป็นช่วง 14-83 รวม 70 ช่อง ไซช่วงคลื่นระหว่าง 300-3000 MHz

3. Instructional Television Fixed Service (ITFS) เป็น การส่งภาพระหว่างหน่วยคอกหน่วย โดยใช้ Micro waves ไซช่วงคลื่นระหว่าง 2,500-2,560 MHz ไซสำหรับการศึกษาโดยเฉพาะ ระบบนี้ส่งออกอากาศและรับได้โดยไซ เครื่องมือพิเศษ สามารถส่งรายการออกไปพร้อมๆ กัน 5 รายการไปยังระบบเครื่องรับ ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่ต้องการรับรายการ สาเหตุที่ตั้งโทรทัศน์ระบบ ITFS ขึ้นมา เพราะปัญหาความจำกัดของรายการ ซึ่งทำให้โรงเรียนซึ่งต่างระดับชั้นกันเสียโอกาส ที่จะเรียน เนื่องจากความจำกัดที่สถานีส่งรายการใดทีละช่องของระบบ VHF และ UHF

4. Cable TV, CATV, Community Antenna TV หรือ CCTV (Closes-Curcuit Television) หมายถึงโทรทัศน์วงจรปิด ส่งสัญญาณภาพไปตามสาย โดยเฉพาะสาย Coaxial อาจจะใช้ได้ตั้งแต่หน่วยย่อยที่สุดภายในโรงเรียนจนถึงหน่วยใหญ่ ที่ใช้พร้อม ๆ กันหลาย ๆ โรงเรียนทั่วทั้งเมือง อำเภอ จังหวัด CCTV เมื่อพัฒนาเต็มที่ แล้วจะกลายเป็น CATV ซึ่งสามารถส่งสัญญาณภาพและเสียงเข้าเครื่องรับทางบ้านได้โดยตรง

⑥
ประเภทของสถานีโทรทัศน์¹⁰

สถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ที่เปิดดำเนินการแบ่งแยกประเภทได้ดังนี้ คือ

1. สถานีโทรทัศน์เพื่อการค้า (Commercial Television) รายการของ สถานีประมาณ 90 % เป็นไปในด้านการค้าและการบันเทิง สถานีโทรทัศน์ทั้งหมดของ ประเทศไทยจัดอยู่ในประเภทนี้
2. สถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (Educational Television or Community Television) คือ สถานีโทรทัศน์ที่จัดรายการเพื่อสร้างและสนับสนุนการสอน

¹⁰ สุมิต... วัชรภักย์, วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ Radio and Television Techniques
แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา มัธยมศึกษาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 19 มิถุนายน 2515.

ของครูในห้องเรียน ตลอดจนการสอนทางโทรทัศน์โดยตรง

3. สถานีโทรทัศน์เพื่อการสอน (Instructional Television, or I.T.V.) คือ โทรทัศน์เพื่อการสอนตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เป็นอุปกรณ์การสอนโดยตรง ซึ่งจะเป็น Live Programme หรือ Video-Tape Recorder บันทึกการสอนไว้ แล้วสอนให้นักเรียนจำนวนมากดู

๗
การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์โดยทั่วไป

สถานีโทรทัศน์ทุกสถานีจะต้องประกอบด้วยบุคคลในตำแหน่งต่าง ๆ¹¹ ดังต่อไปนี้คือ

1. ผู้กำกับรายการ (Director) มีหน้าที่ตีความหมายของบทโทรทัศน์และ
 ดำเนินการให้แพร่ภาพตามความหมายในบท
2. ผู้ผลิตหรือผู้จัดรายการ (Producer)
3. ผู้กำกับเวที (Floor Director)
4. ผู้ช่วยผู้กำกับทั่วไป (Assistant Director) เป็นผู้ช่วยผู้กำกับ
 รายการดูแลความเรียบร้อย ความพร้อมต่าง ๆ ในการแสดง
5. ผู้ช่วยผู้กำกับฝ่ายเทคนิค (Technical Director) เป็นผู้ช่วยผู้กำกับ
 รายการในการควบคุมสวิชต์ภาพ
6. พนักงานกล้อง (Cameraman)
7. เจ้าหน้าที่ฝ่ายฉาก (Staging Director)
8. พนักงานไมโครโฟน (Boom Operator)
9. พนักงานควบคุมเสียง (Audio engineer)

¹¹Becker and Harshbarger, "The Television Team," Television Techniques for Planning and Performance (New York : Free Press, 1966), pp. 6-10.

10. เจ้าหน้าที่ควบคุมภาพ (Switcher)

11. พนักงานเข็นกลอง และพนักงานเข็นไมโครโฟน (Dolly or Boom Pusher)

12. เจ้าหน้าที่ฝ่ายภาพยนตร์ (Projectionist) จะอยู่ในห้องฉายเพื่อฉายสไลด์ และภาพยนตร์

13. เจ้าหน้าที่จัดแสงในห้องส่ง (Lighting Director)

บุคคลในตำแหน่งต่าง ๆ เหล่านี้แยกหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติออกเป็นประเภทได้ ดังนี้ คือ¹²

1. เจ้าหน้าที่ฝ่ายช่าง มีหน้าที่เกี่ยวกับคุณภาพของเสียงและภาพที่ออกไปจากห้องส่ง รวมทั้งงานที่เกี่ยวข้องกับงานทางเทคนิคของรายการ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ ดังนี้ คือ

หัวหน้าช่าง

เจ้าหน้าที่กำกับภาพ

เจ้าหน้าที่ควบคุมเสียง

เจ้าหน้าที่ควบคุมแสง

เจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องฉายภาพ

เจ้าหน้าที่ควบคุมเทปโทรทัศน์

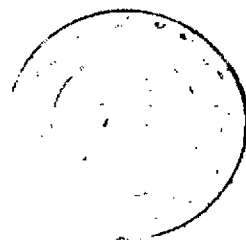
เจ้าหน้าที่ประจำกลอง

เจ้าหน้าที่ไฟฟ้า

2. เจ้าหน้าที่แผนกผลิตรายการ มีหน้าที่รับผิดชอบให้รายการที่ออกอากาศเหมาะสมทั้งในด้านภาพและเสียง ทั้งรายการที่บันทึกเทปไว้ หรือรายการที่แสดงสด แผนกนี้ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ดังนี้

¹²มนตรีพิชัย ควงเคน, "โครงการเสนอแนะเพื่อจัดตั้งศูนย์โทรทัศน์การศึกษา สำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).

ผู้กำกับรายการและเวที
ผู้ช่วยผู้กำกับรายการและเวที
ผู้ผลิตรายการ
ผู้ช่วยผู้ผลิตรายการ
ผู้ควบคุมควบคุมภาพ

นอกจากเจ้าหน้าที่ประจำทั้งสองแผนกแล้ว สถานีโทรทัศน์ยังจะต้องประกบ
ด้วยบุคลากรอื่น ๆ อีก¹³ คือ

1. เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินและบัญชี ทำหน้าที่ควบคุมการเงิน รายรับ รายจ่าย
ทั้งหมดของสถานี

2. เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดรายการและโฆษณา ทำหน้าที่จัดรายการ และจัดการ
ด้านโฆษณา พร้อมทั้งดำเนินงานตามหน้าที่ของแผนก โดยแบ่งงานออกเป็น

- ฝ่ายธุรการ
- ฝ่ายประสานงานส่วนภูมิภาค
- ฝ่ายต่างประเทศ
- ฝ่ายแผนผังรายการ
- ฝ่ายสัญญาโฆษณา
- ฝ่ายตรวจบท
- ฝ่ายห้องสมุดกลาง
- ฝ่ายรายการภาพยนตร์และภาพนิ่ง
- ฝ่ายนาฏดุริยางค
- ฝ่ายเครื่องแต่งกายและฝ่ายแต่งหน้า

3. เจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าว ทำหน้าที่จัดทำข่าวประจำวัน รวมทั้งการจัดหา เขา
หรือสื่อภาพยนตร์ข่าวต่างประเทศมาฉาย พร้อมทั้งทำสตอรี่ปายการ

¹³ มนทิพย์ ควงเคน, เรื่องเดียวกัน.

4. เจ้าหน้าที่ฝ่ายศิลปกรรม มีหน้าที่ดำเนินงาน และรับผิดชอบงานทางด้านศิลปกรรมที่จะออกอากาศไปสู่สายตาประชาชน ประกอบด้วยฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้

ฝ่ายออกแบบ

ฝ่ายกราฟิก

ฝ่ายวัสดุประกอบฉาก

ฝ่ายฉากและเครื่องเรือน

ฝ่ายช่างสีและช่างปั้น

สถานีโทรทัศน์โดยทั่วไปมีการจัดดำเนินงานโดยบุคลากร ซึ่งมีหน้าที่ตามแผนกต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว สำหรับสถานีโทรทัศน์ขนาดเล็ก หรือสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ อาจจะไม่ครบตามความเหมาะสมของ เศรษฐกิจ และปริมาณงานของสถานี

ความเป็นมาของโทรทัศน์เพื่อการศึกษา¹⁴

โทรทัศน์การศึกษาได้เริ่มมีขึ้นมาพร้อม ๆ กับการจัดทำรายการโทรทัศน์เพื่อการค้าและแพร่หลายมาในประเทศต่าง ๆ โดยการสอดแทรกเข้ากับรายการปกติ การจัดตั้งโทรทัศน์เพื่อการศึกษาจริง ๆ นั้น เริ่มเมื่อปี ค.ศ. 1950 โดยเริ่มในยุโรปและอเมริกาพร้อม ๆ กัน

สำหรับทางยุโรป เริ่มต้นจากสถานี BBC และ RTF ได้เสนอรายการส่งเสริมความรู้ (Enrichment) สำหรับโรงเรียนในปี ค.ศ. 1958 อิตาลีได้นำรายการโทรทัศน์การศึกษาส่งตรงไปยังประเทศต่าง ๆ โดยชาน Telescuola หรือโทรทัศน์โรงเรียนทางอากาศ ปี ค.ศ. 1960 ประเทศในกลุ่มคอมมิวนิสต์ได้เริ่มสนใจต่อโทรทัศน์การศึกษา

¹⁴ สุรัตน์ เมธิกุล, "ความคิดเห็นของนิสิตสื่อสารมวลชนระดับปริญญาตรี เกี่ยวกับการปรับปรุงรายการโทรทัศน์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหามบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515).

โดยเริ่มมีขึ้นที่โปแลนด์และยูโกสลาเวีย ต่อมาในปี ค.ศ. 1962 ประเทศโซเวียตก็ได้เริ่มขึ้น โดยจัตราายการเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่และในโรงเรียน

ในอเมริกาได้มีการพัฒนาในด้านโทรทัศน์เพื่อการศึกษาได้เร็วมาก คือจากเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1953 ถึงเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1967 โทรทัศน์การศึกษาได้เติบโตขึ้นจากสถานีโทรทัศน์แบบทำงานคนเดียว (One-Station Operation) จนกลายเป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีหน่วยงานภายในศูนย์กลางลับซับซ้อน มีเจ้าหน้าที่จำนวนมาก มีสถานีมากกว่า 140 สถานี และมีผู้ชมถึง 140 ล้านคน โดยการประมาณแล้วมีนักเรียนดูรายการถึง 15 ล้านคนจากชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และเตรียมอุดมศึกษา ในจำนวนโรงเรียนซึ่งมีมากกว่า 2,000 โรงเรียน ในปัจจุบันโรงเรียนเหล่านี้จะได้รับการสอนบางส่วนหรือทั้งหมดจากโทรทัศน์

ส่วนในเอเชีย ประเทศญี่ปุ่นได้เป็นหนึ่งในผู้นำของโลกในด้านโทรทัศน์เพื่อการศึกษา คือได้เป็นประเทศแรกในโลกที่ใช้โทรทัศน์ทั้งหมดที่มีอยู่เพื่อโครงสร้างทางการศึกษา จากการศึกษาในระดับอนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัย นอกจากนั้นยังได้จัดสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่อีกด้วย สำหรับในประเทศอื่น ๆ ก็ได้มีการพัฒนาขึ้นไปไม่มากนัก เช่น ประเทศฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐจีน สาธารณรัฐเกาหลี มาเลเซีย จีนคอมมิวนิสต์ และไทย ประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ได้เริ่มจัดทำขึ้นมาบ้าง และก็มีโครงการในการที่จะพัฒนาโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

โทรทัศน์เพื่อการศึกษาในประเทศไทย¹⁵

ประเทศไทยมีสถานีโทรทัศน์เป็นแห่งแรกที่สถานีไทยโทรทัศน์ ช่อง 4 (HST-TV) ซึ่งตั้งขึ้นโดย บริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด เริ่มปฏิบัติงานเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2498

¹⁵ สุวีริศ กุญชรธรรม และเวียงจิต ชีรติกล, "การจัดโทรทัศน์ศึกษาในประเทศไทย," เอกสารทางวิชาการเทคโนโลยีทางการศึกษา แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

ซึ่งนับเป็นแห่งแรกบนแผ่นดินใหญ่ในเอเชีย แต่นับเป็นแห่งที่ 3 ในเอเชียภายหลังญี่ปุ่นและฟิลิปปินส์ 1 ปี กรมประชาสัมพันธ์มีทุนถึง 55 เปอร์เซ็นต์ ที่เหลือออกนั้นเป็นขององค์การและสำนักงานของรัฐ 8 แห่ง คือ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ กรมตำรวจ โรงงานยาสูบ องค์การนำตาล โรงงานสุรา และสำนักงานสลากกินแบ่งของรัฐบาล คำเนินการในรูปของรัฐวิสาหกิจ กรมประชาสัมพันธ์เป็นผู้บริหารของบริษัท หน่วยงานในรูปสถานีโทรทัศน์ ทางการค้า รายการที่ออกอากาศมีหลายด้าน เช่น บริการเพื่อชุมชน ข่าว กีฬา รายการเกี่ยวกับวัฒนธรรม และการศึกษาควย

ต่อมาในวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2501 กองทัพบกได้เปิดสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 7 (HSA-TV) ใช้เวลาเตรียมการไม่กี่เดือน ใช้งบประมาณ 12 ล้านบาท ในการดำเนินการโดยมีจุดมุ่งหมายของสถานี คือ

1. มุ่งหวังจะให้โทรทัศน์เป็นสื่อเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างทหารและประชาชน ให้ประชาชนรู้จักหน้าที่ของตน มีความรู้ในกิจการป้องกันชาติ
2. ใช้เป็นเครื่องมือในการแจ้งข่าว หรือคำสั่งให้ทหารและประชาชนที่เกี่ยวข้องทราบ

3. เผยแพร่กิจการของกองทัพบก และส่วนราชการอื่น ๆ นอกจากกองทัพบก ตามที่เห็นสมควร

4. เผยแพร่นโยบายของรัฐบาล
5. ส่งเสริมความรู้ และให้ความบันเทิงแก่ประชาชน
6. สนับสนุนการอบรมศีลธรรม และวัฒนธรรมของชาติแก่ประชาชนและทหาร
7. ใช้เป็นเครื่องมือช่วยเร่งรัดพัฒนาประเทศไทยในทุกด้าน
8. ตลอดจนการโฆษณาชวนเชื่อของฝ่ายตรงข้าม
9. เพื่อใช้ระบอบชนทางการเมือง และการศึกษาทางด้านโทรทัศน์

ปี พ.ศ. 2511 ได้มีสถานีโทรทัศน์สีขึ้นที่สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 7 และสถานีไทยโทรทัศน์ ช่อง 3

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีโทรทัศน์ออกอากาศทั้งหมด 4 ช่อง คือ บริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ออกอากาศ 2 ช่อง คือ ช่อง 3 และช่อง 9 ในระบบ 625 เส้น สถานีโทรทัศน์ กองทัพบกออกอากาศ 2 ช่องคือ ช่อง 7 ระบบ 525 เส้น และช่อง 7 สี ระบบ 625 เส้น

ในส่วนภูมิภาคก็ได้มีการดำเนินการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ขึ้นในภาคต่าง ๆ ของ ประเทศ เพื่อให้สื่อมวลชนประเภทนี้ขยายไปทั่วประเทศดังนี้¹⁶

1. สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 8 (ลำปาง) ตั้งอยู่ที่จังหวัดลำปาง ทำการเปิดสถานีเมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2505 ด้วยระบบ F.C.C. ของ 8 (180-186 MC) กำลังของเครื่องส่งภาพ 2.5 K.W. เสาอากาศสูง 15 เมตร
2. สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 5 (ขอนแก่น) ตั้งอยู่ที่จังหวัด ขอนแก่น เปิดสถานีเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2505 ทำการส่งด้วยระบบ F.C.C. ของ 5 (76-52 MC) กำลังของเครื่องส่งภาพ 6 K.W. เสาอากาศสูง 120 เมตร
3. สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 10 (หาดใหญ่) ตั้งอยู่ที่อำเภอ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ทำการส่งด้วยระบบ C.C.I.R. ของ 10 (209-216 MC) กำลังของเครื่องส่งภาพ 10 K.W. เสาอากาศสูง 40 เมตร

สรุปแล้ว สถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพฯ มี 4 สถานี และในส่วนภูมิภาคอีก 4 สถานี นอกจากสถานีโทรทัศน์ดังกล่าวมาแล้ว ประเทศไทยยังมีสถานีถ่ายทอด Translator ตามจังหวัดต่าง ๆ อีก 10 จังหวัด เพื่อขยายรัศมีการรับชมให้กว้างขวางออกไปได้ทั่วประเทศ

สถานีโทรทัศน์ดังกล่าวมาแล้วนั้นเป็นลักษณะโทรทัศน์ทั่วไป รายการส่วนใหญ่จะ เน้นหนักไปทางบันเทิง แต่จะมีรายการบางส่วนที่จัดรายการ เป็นการส่งเสริมความรู และเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน ประเทศไทยยังไม่มีสถานีโทรทัศน์ที่จัดตั้งขึ้น เพื่อจุดประสงค์ทางการศึกษาโดยเฉพาะ แต่เนื่องจากตามแผนพัฒนาการศึกษาปี พ.ศ. 2503

ได้ขยายการศึกษาชั้นประถมศึกษาจาก 4 ปีเพิ่มขึ้นเป็น 7 ปี ทำให้จำนวนนักเรียนชั้น
 ประถมซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลนครกรุงเทพในขณะนั้นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมาก
 แต่จำนวนครู อาคารเรียน และวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่เพิ่มขึ้นมาไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน
 ต่อมาเทศบาลนครกรุงเทพต้องรับโอนโรงเรียนต่าง ๆ ระดับประถมศึกษาจากกรมสามัญศึกษา
 เข้ามายู้งานสังกัดกองการศึกษาเทศบาลนครกรุงเทพอีก จึงทำให้เทศบาลนครกรุงเทพประสบ
 ปัญหาในการจัดการศึกษามากขึ้นทุกปี นับแต่เรื่องอาคารเรียน จำนวนครู อุปกรณ์การสอน
 และจำนวนนักเรียน ดังนั้นกองการศึกษาเทศบาลนครกรุงเทพจึงได้วางโครงการจัดโทรทัศน์
 การศึกษาของเทศบาลขึ้น เรียกชื่อว่า "โครงการจัดรายการโทรทัศน์ศึกษาเทศบาลนคร
 กรุงเทพชั้นทดลอง" ด้วยความร่วมมือของสถานีไทยโทรทัศน์ ของ 4 ออกรายการตรง
 เขาทองเรียนครั้งแรกในวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2507 ในสามปีแรกได้จัดรายการใน
 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สัปดาห์ละ 3 วัน จันทร์ พุธ และศุกร์ เวลา 10.00-11.00 น.
 วิชาที่จัดรายการสอนคือ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ และศิลปะศึกษา ก่อน ซึ่งถือ
 เป็นงานชั้นทดลอง ต่อมาในปี พ.ศ. 2509 จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการจัดรายการ
 อีกเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ และออกอากาศทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 10.00-11.00 น.
 นับว่าเป็นหน่วยงานแรกที่ใคร่เริ่มงานโทรทัศน์อย่างแท้จริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

"โทรทัศน์" เป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อสังคมมากดังใดกล่าวมาแล้ว จึงมีผู้
 ให้ความสนใจทำการสำรวจและวิจัยกันตลอดมา ทั้งหน่วยงานของรัฐบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องของ
 ในวงการศึกษาด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กัน เช่น ต้องการทราบปริมาณที่เพิ่มขึ้นของจำนวน
 เครื่องรับบ้าง ต้องการทราบอิทธิพลที่มีต่อผู้ชมประเภทต่าง ๆ บ้าง เป็นต้น แต่การวิจัย
 เรื่อง "การชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร" ยัง
 ไม่มีใครเคยทำมาจน การวิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์ที่มีผู้สนใจสำรวจวิจัยไว้แล้วมีดังนี้ คือ

ปี พ.ศ. 2507 สักรินทร์ ปุณฺณฤทธิ¹⁷ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สถานีโทรทัศน์" โดยศึกษาผลที่ได้จากการตั้งสถานีโทรทัศน์ขึ้นในประเทศไทย และสรุปผลการวิจัยได้ว่า การตั้งสถานีโทรทัศน์ทำให้เกิดผลโดยตรงและอ้อมดังนี้ คือ

1. เป็นการส่งเสริมงานด้านบันเทิง ธุรกิจ และการศึกษาทางโทรทัศน์ให้พัฒนายิ่งขึ้น
2. ยกระดับความรู้ของผู้ชมรายการให้สูงขึ้น โดยจัดรายการที่ให้ความรู้และเป็นประโยชน์
3. รายการที่ดี และมีคุณค่าจะบันทึกภาพส่งไปแลกเปลี่ยนกับสถานีโทรทัศน์อื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เป็นการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ
4. เป็นการส่งเสริมงานทางด้านเทคนิค ทำให้ช่างและคนงานของสถานีมีประสบการณ์และชำนาญงานด้านแสง เสียง และภาพในการผลิตรายการโทรทัศน์

อารี วงศ์เกษ¹⁸ ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจความสนใจและความคิดเห็นของนิสิตคณะครุศาสตร์ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ทางการศึกษาของรายการโทรทัศน์ในประเทศไทย" เพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต เมื่อปี พ.ศ. 2507 ผลการวิจัยมีดังนี้ คือ

1. นิสิตครุศาสตร์มีความสนใจในการใช้โทรทัศน์ เป็นอุปกรณ์การเรียนการสอน และให้ความคิดเห็นว่า ถ้ามีก็เป็นการเรียนที่ให้ความสนุกเพลิดเพลินไปอย่างมากที่สุด
2. รายการโทรทัศน์ของประเทศไทย ซึ่งนิสิตดูแล้วเป็นประโยชน์ต่อการเรียนวิชาเอก-โทมากที่สุดคือ รายการสารคดีอังกฤษร้อยละ 63.94 สารคดีญี่ปุ่นร้อยละ 51.81 สารคดีฝรั่งเศสร้อยละ 50.91 ชาวจากสถานีร้อยละ 56.67 วิเคราะห์ข่าวทางแคบร้อยละ 46.06 โทรทัศน์บางเรื่องร้อยละ 44.84 รายการเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อวิชา

¹⁷ สักรินทร์ ปุณฺณฤทธิ, "สถานีโทรทัศน์" (วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507).

¹⁸ อารี วงศ์เกษ, "การสำรวจความสนใจและความคิดเห็นของนิสิตครุศาสตร์ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ทางการศึกษาของรายการโทรทัศน์ในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507).

เอก-โท สังคมศึกษามาก นอกจากนี้ก็มีข่าวที่ฟาร์วอลละ 49.39 ที่มีประโยชน์ต่อวิชาพลศึกษา

3. โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการศึกษา และค่านิยมอื่น ๆ ของนิสิตคณะครุศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ นิสิตจะเห็นการใช้เวลาว่างเพื่อการพักผ่อนและส่วนใหญ่ชมขงฟังดนตรี รองลงมาชมคูดุโทรทัศน์ นิสิตส่วนมากเห็นวารายการโทรทัศน์ช่วยเสริมความรู้และบางรายการมีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาเอก-โทของนิสิตมาก ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าโทรทัศน์อาจมีอิทธิพลต่อการศึกษาของนิสิตคณะครุศาสตร์ไม่น้อยเช่นกัน

ปฏิบัติ กระแสอินทร์¹⁹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "อิทธิพลของภาพยนตร์โทรทัศน์ต่อพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น" เพื่อสำรวจความสนใจของเด็กวัยรุ่นทั้งชายและหญิงในการชมภาพยนตร์โทรทัศน์ และอิทธิพลของภาพยนตร์ต่อเด็กวัยรุ่น โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนสาธิตในจังหวัดพระนครและธนบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ในการชมโทรทัศน์ของเด็กวัยรุ่นชายหญิง เด็กวัยรุ่นหญิงสนใจชมภาพยนตร์วิทยาศาสตร์กว่ามากที่สุด ส่วนเด็กวัยรุ่นชายชมภาพยนตร์สงคราม และภาพยนตร์จารกรรมมากที่สุด

2. วัน และเวลาที่เด็กชายและเด็กหญิงวัยรุ่นชมคูดุโทรทัศน์มากที่สุดคือ เวลา 19.00-20.00 น. และจะใช้เวลาคูดุสัปดาห์ละ 13 ชั่วโมง 40.8 นาที

3. สาเหตุที่ชมภาพยนตร์แต่ละประเภทนั้น เนื่องจากชมแล้วได้รับความสนุกเพลิดเพลินและบางเรื่องเป็นตัวอย่างที่ดี

4. การให้คำแนะนำ การห้ามชมรายการ และกำหนดเวลาชมโทรทัศน์ขึ้นอยู่กับวัยของเด็กวัยรุ่น ๆ ที่อายุน้อยได้รับการกำหนดเวลาในการชม และได้รับการห้ามชมรายการมากกว่าเด็กโต แต่เด็กโตได้รับการแนะนำในการดูรายการต่าง ๆ มากกว่าเด็กที่อายุน้อย นอกจากนี้ยังขึ้นกับการศึกษาของผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงจะให้คำแนะนำในการชมโทรทัศน์มากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อย

¹⁹ปฏิบัติ กระแสอินทร์, "อิทธิพลของภาพยนตร์โทรทัศน์ต่อพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509).

5. ภาพยนตร์โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นทั้งในแง่ดีและแง่เสีย

พัชรี รังสิกุล²⁰ ทำการวิจัยเรื่อง "ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่อรายการโทรทัศน์ในปี พ.ศ. 2511" ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนส่วนมากมีเครื่องรับโทรทัศน์ที่บ้าน ผู้ที่ไม่มีเครื่องรับโทรทัศน์จะไปดูที่บ้านใกล้เคียงหรือไม่ดูเลย
2. เวลาที่นักเรียนชมดูโทรทัศน์มากที่สุดคือ วันธรรมดา เวลา 18.00-20.00 น. และวันเสาร์ อาทิตย์ เวลา 11.00-12.00 น. และเวลา 18.00-20.00 น.
3. รายการโทรทัศน์ที่นักเรียนชมดูมากที่สุด คือรายการภาพยนตร์โทรทัศน์ละครโทรทัศน์ และรายการทนายปัญหา
4. นักเรียนส่วนมากดูโทรทัศน์หลังจากทำการบ้านเสร็จแล้ว และดูเฉพาะรายการที่สนใจและเมื่อไม่ได้ดูโทรทัศน์ นักเรียนส่วนมากรู้สึกเฉย ๆ
5. ประเภทของภาพยนตร์โทรทัศน์ที่นักเรียนชมมากที่สุดคือ ภาพยนตร์ดัดแปลงสละสลวย และละครที่ชมมากที่สุดคือ ประเภทตลกขบขัน
6. ครูและผู้ปกครองสนับสนุนให้นักเรียนดูรายการโทรทัศน์ที่เป็นประโยชน์ แต่ไม่ได้กำหนดเวลาในการดูโทรทัศน์
7. นักเรียนส่วนมากมีความเห็นว่า การดูโทรทัศน์มีประโยชน์คือ ได้รับความรู้ และมีโทษคือ ทำให้เสียเวลาในการดูหนังสือ และหลังจากดูโทรทัศน์แล้ว ผลการเรียน สุขภาพทางกาย และสุขภาพทางจิตของนักเรียนส่วนมากปกติ
8. รายการโทรทัศน์ที่นักเรียนต้องการให้มีเพิ่มเติมคือ รายการภาพยนตร์การ์ตูน โศกบาล ละครตลก รายการดนตรี และรายการทนายปัญหา

²⁰พัชรี รังสิกุล, "ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่อรายการโทรทัศน์ในปี พ.ศ. 2511" (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511).

นพรัตน์ ศรีประชุม²¹ ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ความสนใจของนิสิตที่มีต่อรายการโทรทัศน์" ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตชายและหญิงมีความสนใจต่อรายการโทรทัศน์มากพอสมควร นิสิตชายและหญิงส่วนมากชมโทรทัศน์ทุกวัน เวลาที่ดูมากที่สุดคือ 18.00-20.00 น. และดูประมาณวันละ 1-2 ชั่วโมง

2. รายการโทรทัศน์ที่จัดอยู่ตามสถานีต่าง ๆ ให้ประโยชน์ทางด้านการดำรงชีวิตมากกว่าทางทางการศึกษา

3. อิทธิพลของรายการโทรทัศน์ต่อนิสิตในด้านพฤติกรรมต่าง ๆ มีมากพอสมควร เมื่อชมโทรทัศน์แล้วนิสิตอยากเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง และใฝ่หาข้อคิดทั้งหลายที่ได้จากการชมภาพยนตร์มาปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

4. เมื่อชมภาพยนตร์แล้ว ผลการเรียนรู้ยังคงเป็นปกติ ซึ่งแสดงว่ารายการโทรทัศน์ไม่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนิสิต ถ้านิสิตรู้จักแบ่งเวลาในการชมรายการใดถูกต้อง

ระหว่างปี พ.ศ. 2511-2512 สำนักงานสถิติแห่งชาติ²² สำนักนายกรัฐมนตรี ได้จัดทำการศึกษาวิจัยและโทรทัศน์ขึ้นตามความต้องการของคณะกรรมการวางแผนชีวิตและโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์ของการสำรวจดังนี้

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนครัวเรือนที่มีวิทยุ จำนวนครัวเรือนที่มีโทรทัศน์ ในเขตและนอกเขตเทศบาลเป็นรายภาคและรายจังหวัด

2. เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะและนิสัยในการรับฟังวิทยุและโทรทัศน์ รวมทั้งความชัดเจนของเสียงวิทยุและโทรทัศน์ที่สถานีส่งออกอากาศในเขตและ

²¹ นพรัตน์ ศรีประชุม, "การวิเคราะห์ความสนใจของนิสิตที่มีต่อรายการโทรทัศน์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512).

²² สำนักงานสถิติแห่งชาติ, "การสำรวจวิทยุและโทรทัศน์," สรุปรายงานผลที่ราชอาณาจักร พ.ศ. 2511-2512, หน้า 5.

นอกเขตเทศบาลเป็นรายภาค

ผลการสำรวจสรุปได้ คือ

1. ร้อยละ 85 ขึ้นไปของครัวเรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาลทุกภาพรับชมโทรทัศน์ทุกวันหรือเกือบทุกวัน (4-6 วัน) ในสัปดาห์
2. ครัวเรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ประมาณร้อยละ 60 ขึ้นไปในเขตและนอกเขตเทศบาลทุกภาคมีจำนวนชั่วโมงรับชมโทรทัศน์ในวันเสาร์ อาทิตย์มากกว่าวันอื่น ๆ ของสัปดาห์
3. ช่วงเวลาที่มีผู้รับชมโทรทัศน์เป็นจำนวนมากคือ ประมาณร้อยละ 70 ขึ้นไปในทุกวันของสัปดาห์ในเขตเทศบาลภาคกลาง และภาคเหนือ ไคแก เวลาระหว่าง 19.00-21.59 น. และสำหรับในเขตเทศบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ระหว่าง 18.00-20.59 น.
4. เวลาที่มีผู้รับชมโทรทัศน์เป็นจำนวนสูงที่สุด ประมาณร้อยละ 80 ขึ้นไปในทุกวันของสัปดาห์ สำหรับในเขตเทศบาลภาคกลาง ไคแกช่วงเวลา 20.00-20.59 น. และในเขตเทศบาลอื่น ๆ มีผู้รับชมโทรทัศน์มากที่สุดคือ ช่วงเวลา 19.00-19.59 น.
5. ในเขตเทศบาลต่าง ๆ ครัวเรือนที่รับชมโทรทัศน์ภาคกลางวันในวันเสาร์มีจำนวนไม่เกินร้อยละ 43 และภาคกลางวันในวันอาทิตย์ไม่มากกว่าร้อยละ 60
6. จำนวนครัวเรือนที่รับชมโทรทัศน์ในแต่ละชั่วโมงของวันต่าง ๆ ในสัปดาห์ ในเขตเทศบาลทุกภาค มีลักษณะดังนี้คือ ในชั่วโมงเริ่มเปิดสถานีภาคกลางวันในวันเสาร์ วันอาทิตย์ และในภาคกลางคืนทุกวันของสัปดาห์มีจำนวนน้อย ในชั่วโมงต่อ ๆ มาจะเพิ่มขึ้นแล้วลดลงในชั่วโมงใกล้ปิดสถานี ในที่สุดลดเหลือจำนวนน้อยในชั่วโมงปิดสถานีภาคกลางวันในวันเสาร์ อาทิตย์ และในชั่วโมงปิดสถานีภาคกลางคืน
7. ชั่วโมงรับชมโทรทัศน์ในวันต่าง ๆ ของครัวเรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์นอกเขตเทศบาลต่าง ๆ มักคล้ายคลึงกับของครัวเรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ในเขตเทศบาลภาคนั้น ๆ ซึ่งไคกล่าวไปแล้วในข้อ 3-5 แต่ร้อยละของจำนวนครัวเรือนนอกเขตเทศบาลภาคต่าง ๆ ที่รับชมโทรทัศน์ในแต่ละชั่วโมงของวันต่าง ๆ ในรายสัปดาห์ โดยทั่วไปต่ำกว่าในเขตเทศบาลภาคนั้น ๆ

8. รายการโทรทัศน์ ซึ่งครวั เรือนร้อยละ 60 ขึ้นไปชม (หรือสนใจ) มาก หรือพอประมาณทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาลแต่ละภาค ได้แก่ รายการ 8 ประเภทดังต่อไปนี้ คือ ภาพยนตร์ต่างประเทศ ชาวในประเทศ ภาพยนตร์ไทย เพลงหรือดนตรีสากล ชาวต่างประเทศ หรือวีเคราะห์ชาว ละครโทรทัศน์ กีฬา และเพลงลูกทุ่ง

9. กลาวโดยเฉลี่ยร้อยละของผู้สนใจหรือชมรับชมภาพยนตร์ต่างประเทศ เพลงหรือดนตรีไทยสากล ชาวต่างประเทศหรือวีเคราะห์ชาว และละครโทรทัศน์ที่อยู่ในเขตเทศบาลสูงกวาร้อยละของผู้ที่สนใจหรือชมรับชมรายการเหล่านี้ที่อยู่นอกเขตเทศบาล

10. สถานีโทรทัศน์ที่ครวั เรือนจำนวนมากรับฉิคชม และระนูวรับภาพได้ ชัดเจนสำหรับในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลแต่ละภาค

ภาคกลาง สถานี ททบ. ของ 7 พระนคร สถานี ท.ท.ท. ของ 4 พระนคร และสถานีโทรทัศน์สี่ ของ 7 (ข่าวคำ ของ 9) พระนคร ต่างมีผู้รับชมเป็นจำนวนมาก

ภาคเหนือ ครวั เรือนในจังหวัดที่อยู่ตอนบนของภาคนี้ เช่น เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน ฯลฯ ส่วนใหญ่รับชมภาพที่ส่งโดยตรงหรือถ่ายทอดจากสถานีของ 8 ลำปาง และ ครวั เรือนในจังหวัดที่อยู่ตอนล่างของภาคนี้ เช่น นครสวรรค์ พิษิตร ฯลฯ ส่วนใหญ่รับชมภาพซึ่งถ่ายทอดจากสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ของ 7

นอกจากนั้นส่วนหนึ่งของผู้มีเครื่องรับโทรทัศน์ในเขตและนอกเขตเทศบาลรับชมภาพที่ถ่ายทอดจากสถานีไทยโทรทัศน์ ของ 4 และจากสถานีโทรทัศน์สี่ ของ 7 (ข่าวคำ ของ 9)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครวั เรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล ส่วนใหญ่รับชมภาพที่ถ่ายทอดหรือส่งโดยตรงจากสถานีของ 5 ชนแกน

นอกจากนั้นส่วนหนึ่งของประชาชนในภาคนี้รับชมภาพที่ถ่ายทอดหรือส่งโดยตรงจากสถานีไทยโทรทัศน์ ของ 4 สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ของ 7 และสถานีโทรทัศน์สี่ ของ 7 ใค้อีกด้วย

ภาคใต้ ครวั เรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่รับชมภาพที่ส่งโดยตรงหรือถ่ายทอดจากสถานีของ 10 สงขลา

ในปี พ.ศ. 2513 รัญจวน มีนประคิษฐ์²³ ทำการวิจัยเรื่อง "อิทธิพลของ โทรทัศน์ที่มีต่อนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีฐานะแตกต่างกัน" ผลการวิจัยสรุปไควว่า

1. ฐานะทางครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อการเลือกชมรายการโทรทัศน์ของ นักเรียนไม่มากนัก นักเรียนส่วนมากจะเลือกชมรายการโทรทัศน์ตามความสนใจของ นักเรียนเอง

2. รายการที่นักเรียนชมมากที่สุดคือ ภาพยนตร์บันเทิง นักเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชมภาพยนตร์ฝรั่ง แต่นักเรียนโรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์ชม ภาพยนตร์ไทย

3. ลักษณะการชมโทรทัศน์ทั่วไป ปรากฏว่านักเรียนทั้งสองโรงเรียน จะเหมือนกันคือ นักเรียนส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์วันละ 2 ชั่วโมงขึ้นไป และชมดูเวลา 18.00-20.00 น. สำหรับวันเสาร์ อาทิตย์ เวลา 10.00-12.00 น.

4. นักเรียนมีความคิดเห็นว่า รายการโทรทัศน์ให้ประโยชน์ทางด้านชีวิต ประจำวัน และความบันเทิงมากกว่าให้ประโยชน์ด้านการศึกษา

5. โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียนในด้านการจำเอาคำพูดที่เป็น ภาษาสะแลงมาใช้มากที่สุด

6. การชมโทรทัศน์ทำให้ผลการเรียนเป็นปกติ

ชลิษา คำวิหิตสมกุล²⁴ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "คุณค่าทางการศึกษาของรายการ โทรทัศน์ที่มีต่อแม่บ้าน โดยออกแบบสอบถามผานเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 18 โรงเรียน ผลการวิจัยสรุปไควว่า

²³รัญจวน มีนประคิษฐ์, "อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อนักเรียนระดับประถมศึกษา ตอนปลาย ซึ่งมาจากครัวเรือนที่มีฐานะแตกต่างกัน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513).

²⁴ชลิษา คำวิหิตสมกุล, เรื่องเดิม.

1. เวลาออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 สถานีในเดือนมกราคม พ.ศ. 2514 นั้นสถานีไทยโทรทัศน์ของ 4 ใช้เวลาออกอากาศมากที่สุดวันละ 9 ชั่วโมง 15 นาที รองลงมาคือ สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ของ 7 วันละ 7 ชั่วโมง 55 นาที

2. รายการที่สถานีทั้ง 4 แห่งจัดมากที่สุดคือ รายการภาพยนตร์บันเทิง รายการที่ออกอากาศน้อยที่สุดของสถานีทั้ง 4 แห่งคือ

สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ของ 7 ออกอากาศรายการพิเศษในโอกาสต่าง ๆ น้อยที่สุด

สถานีโทรทัศน์สี่กองทัพบก ของ 9 ออกอากาศรายการภาพยนตร์สารคดีน้อยที่สุด สถานีไทยโทรทัศน์ ของ 4 ออกอากาศรายการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ น้อยที่สุด

สถานีไทยโทรทัศน์สี่ ของ 3 ออกอากาศรายการสุขภาพจิตและอนามัย น้อยที่สุด

3. รายการที่สถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 ไม่ได้ออกอากาศเลยในเดือนมกราคม พ.ศ. 2514 ได้แก่ รายการกฎหมายสำหรับประชาชน ซึ่งเป็นรายการที่เคยออกอากาศ ทางสถานีไทยโทรทัศน์ ของ 4 และสถานีไทยโทรทัศน์สี่ ของ 3

4. แม่บ้านมีความสนใจในการชมโทรทัศน์มากพอสมควรคือ ชมวันละประมาณ 1-2 ชั่วโมงทุกวัน ในช่วงเวลา 18.00-20.00 น.

5. แม่บ้านสนใจรายการโทรทัศน์ประเภทบันเทิงมากที่สุด และสนับสนุนให้ เด็กในปกครองชมโทรทัศน์หลังทำการบ้านเสร็จแล้ว

6. แม่บ้านเห็นว่าทางสถานีจัดรายการภาพยนตร์บันเทิง รายการละคร รายการโฆฆณาสินคามากเกินไป และรายการข่าวกีฬา การอภิปรายต่าง ๆ รายการ สุขภาพจิตและอนามัย รายการภาษาและวรรณคดี รายการความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ รายการภาพยนตร์สารคดี รายการพิเศษในโอกาสต่าง ๆ ยังมีการจัดคอนขางน้อยบาง สถานี

7. รายการที่มีคุณภาพดี ให้ความรู้แก่แม่บ้านมากที่สุดคือ รายการข่าวต่าง ๆ

และรายการส่วนใหญ่มีประโยชน์ต่อแม่บ้านในชีวิตประจำวัน และมีคุณค่าทางการศึกษาต่อแม่บ้าน และรายการที่ให้ความรู้มากที่สุดคือ รายการธรรมและศาสนาต่าง ๆ รายการแพทย์ รายการอภิปรายต่าง ๆ รายการทนายปัญหา รายการภาพยนตร์บันเทิง รายการละคร และรายการกฎหมายสำหรับประชาชน และรายการโฆษณาสินค้าเป็นรายการที่ทำให้ความรู้มากที่สุด

8. อิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อแม่บ้านเป็นอันค้ำหนึ่งคือ ทำให้รสนิยมของแม่บ้านเปลี่ยนไป และอิทธิพลที่มีต่อเด็กเป็นอันค้ำหนึ่งคือ ทำให้มีความรู้รอบตัวดีขึ้น

ในปี พ.ศ. 2513 ศิริวิรัตน์ เจริญศักดิ์²⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสนใจรายการโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรายการโทรทัศน์ที่จัดอยู่ในสถานีต่าง ๆ ในพระนคร และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังศึกษาถึงความคิดเห็นที่นักเรียนมีต่อการจัดรายการโทรทัศน์ รวมทั้งอิทธิพลที่รายการโทรทัศน์จะมีต่อการแต่งกาย กิจการมารยาท การเรียน การพูดของเด็กด้วย

ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสนใจในรายการโทรทัศน์มากพอสมควร และชมทุกวัน คือ ระหว่างเวลา 18.00-20.00 น. นักเรียนชายชมรายการโทรทัศน์ประมาณวันละ 1-2 ชั่วโมง นักเรียนหญิงชมรายการโทรทัศน์ประมาณวันละ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง

2. นักเรียนส่วนใหญ่ทั้งชายและหญิงสนใจชมรายการโทรทัศน์ประเภทเกี่ยวกับความรู้ คนตรี ภาพยนตร์บันเทิง รายการอภิปราย รายการอนามัย สุขภาพจิต รายการกีฬา รายการสารคดีอยู่ในระดับปานกลาง และสนใจรายการกีฬาน้อย

²⁵ศิริวิรัตน์ เจริญศักดิ์, "ความสนใจรายการโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513).

แต่เมื่อแยกประเภทปรากฏว่า

นักเรียนชายส่วนใหญ่สนใจรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และรายการ
ข่าวมากที่สุด

นักเรียนหญิงส่วนใหญ่สนใจรายการข่าว รายการภาษา และวรรณคดีมากที่สุด

นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า รายการข่าว ภาษา วรรณคดี วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ พืช
ภาพยนตร์สารคดีให้ประโยชน์มาก

3. นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าคุณภาพของรายการต่าง ๆ คือพอสมควร และ
รายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่ที่จัดอยู่ตามสถานีโทรทัศน์ทั้ง 3 สถานีในพระนครมีรายการคนตรี
และรายการบันเทิงมาก และรายการต่าง ๆ ให้ประโยชน์ทางค่านิยมดำรงชีวิตมากกว่า
ทางค่านิยมการศึกษา

4. รายการโทรทัศน์ต่าง ๆ ที่จัดอยู่มีอิทธิพลต่อนักเรียนพอสมควร เพราะ
นักเรียนรู้สึกว่าได้มีโอกาสนำมาปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นทั้งในด้านร่างกาย การพูด กิริยาท่าทาง

5. รายการโทรทัศน์ไม่มีอิทธิพลต่อการเรียนของเด็กเลย เพราะเมื่อชมรายการ
โทรทัศน์แล้ว การเรียนทุกอย่างเป็นปกติดี ไม่เสียการเรียน

ในปี พ.ศ. 2516 สุรัตน์ เมธิกุล²⁶ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็น
ของนิสิตสื่อสารมวลชนระดับปริญญาตรี เกี่ยวกับการปรับปรุงรายการโทรทัศน์ เพื่อให้เกิด
ประโยชน์ทางการศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนิสิตสื่อสารมวลชน
ระดับปริญญาตรี เกี่ยวกับประโยชน์ของรายการต่าง ๆ ความเหมาะสมในเรื่องจำนวนเวลา
ออกอากาศของแต่ละรายการ ตลอดจนขอเสนอแนะในการปรับปรุงรายการโทรทัศน์ ผล
การวิจัยสรุปได้ว่า รายการที่สถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 แห่งจัดออกอากาศมากที่สุดคือ ภาพยนตร์
บันเทิง รองลงมา ได้แก่ การโฆษณา สถานีโทรทัศน์ที่จัดรายการศึกษานอกระบบกว่าสถานี
โทรทัศน์ข่าว คำ นิสิตมีความเห็นว่ารายการที่ให้ประโยชน์ต่อการศึกษาในระดับนี้มากที่สุด
คือ รายการข่าว ในค่านิยมปรับปรุงรายการโทรทัศน์ นิสิตเสนอแนะว่าให้สถานีโทรทัศน์

²⁶ สุรัตน์ เมธิกุล, เรื่องเดิม.

ทุกแห่งร่วมมือกันจัดตั้งสมาคมควบคุมนโยบายและการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ขึ้นแบบควบคุมกันเอง ควรส่งเสริมการวิจัยด้านโทรทัศน์มากขึ้น จัดรายการการถ่ายทอดนอกสถานที่มากขึ้น จัดให้มีการส่งเสริมความรู้เจ้าหน้าที่จัดรายการให้มากขึ้น นอกจากนี้รัฐบาล สถานีโทรทัศน์ และสถาบันที่จัดสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนหรือโสตทัศนศึกษาควรจะร่วมมือกันทุกด้าน เพื่อปรับปรุงรายการโทรทัศน์ให้มีประโยชน์แก่การศึกษามากยิ่งขึ้น

* ปีเดียวกันนี้ สายัณห์ สัญญา²⁷ เขียนบทความและขอเสนอแนะเรื่อง "ทำอย่างไรรายการทางสถานีโทรทัศน์และวิทยุถึงจะมีคุณค่า" ได้เสนอโครงการจัดตั้ง "ศูนย์ผลิตรายการแห่งชาติ" โดยตั้งวัตถุประสงค์เพื่อที่จะส่งเสริมความรู้ รสนิยม ตลอดจนคุณภาพทางการศึกษาแก่ประชาชนและสังคม การจัดตั้งศูนย์เป็นโครงการที่จะต้องใช้เงินงบประมาณมาก และจะต้องประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของทางราชการและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกิจการทางด้านวิทยุและโทรทัศน์โดยเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่บริหารงานศูนย์ มีหลักในการดำเนินงาน คือ

1. ช่วยให้ประชาชนได้รับทั้งและชมรายการที่เป็นประโยชน์โดยแท้จริง ซึ่งมีทั้งรายการทางถ่านหิน เติง สารระความรู้ และข่าวสาร
2. ช่วยขจัดนักจัดรายการที่เห็นประโยชน์ส่วนตัว
3. เป็นการขจัดการครอบครองสถานีจากสเปซเซอร์ เพราะเมื่อรายการที่ผลิตเป็นรายการที่มีคุณค่า ผู้สนับสนุนรายการย่อมสนใจ โอกาสที่จะต่อรองกับผู้อุปถัมภ์รายการก็ย่อมมีมาก
4. เป็นสถานที่สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางด้านนี้ เป็นการช่วยฝึกให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงาน
5. นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ทางด้านเทคนิคได้มีโอกาสได้ใช้ความรู้อย่างเต็มที่

เต็มที่

²⁷ สายัณห์ สัญญา, "ทำอย่างไรรายการทางสถานีโทรทัศน์และวิทยุจึงจะมีคุณค่า," หนังสือสารานุกรม 23 ตุลาคม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

6. ช่วยให้นักศึกษาที่จบการศึกษาทางคานันมีงานทำ
7. ช่วยยกระดับมาตรฐาน และสร้างคุณค่าอันดีงามแก่สังคม

รายการที่ผลิตออกมาจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นรายการที่ช่วยส่งเสริมระดับความรู้ ความเข้าใจ และระสนิยมของผู้ชม
2. ใช้ภาษาทาททางที่เข้าใจง่าย ออกเสียงสำเนียงถูกต้อง ชัดเจน
3. ไม่เป็นรายการที่ดูถูกผู้มีปัญญาของผู้ชม
4. ไม่เป็นรายการที่นำเรื่องราวส่วนตัวมาอ้างอิง
5. เป็นรายการเพื่อกลุ่มชนในสังคมชนหนึ่ง

ในปี พ.ศ. 2517 อนันต์ชนา อังกินันท์²⁸ ทำการวิจัยเรื่อง "โทรทัศน์ การศึกษาแบบบันเทิง" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาและวิเคราะห์การจัดรายการโทรทัศน์ การศึกษาที่ให้ความรู้แบบการศึกษาโดยตรงและโดยทางอ้อม ในการจัดรายการโทรทัศน์ ของแต่ละสถานี เพื่อที่จะนำมาเปรียบเทียบกันว่า แต่ละสถานีนั้นจัดรายการตามวัตถุประสงค์ ที่ใดตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ และทางสถานีจัดรายการเกี่ยวกับการให้ความรู้หรือส่งเสริม การศึกษาและวัฒนธรรม เป็นประโยชน์แก่การศึกษาตามที่มุ่งหวังมากน้อยเพียงไร และ เหตุไรรายการของสถานีที่เกี่ยวกับการศึกษาจึงไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร และถ้าหากว่า จะจัดในลักษณะรายการแทรกการบันเทิง จะได้รับผลประโยชน์คุ้มค่าเนื่องจากจะเป็นที่สนใจ ของคนดูมากกว่า ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. โทรทัศน์การศึกษาในปัจจุบันไม่เป็นที่นิยม เนื่องจากมีลักษณะทางวิชาการ และเวลาในการจัดอยู่ในช่วงระยะเวลาที่คนส่วนมากยังไม่กลับบ้าน
2. ผู้อุปถัมภ์รายการไม่อยากจัดรายการประเภทนี้ เนื่องจากอุปสรรคทาง คานเวลาที่จัดในช่วงที่คนยังไม่กลับบ้าน และรายการยังไม่ดีพอ ฉะนั้นกลัวเป็นการลงทุน ที่ไม่คุ้มค่า

²⁸อนันต์ชนา อังกินันท์, "โทรทัศน์การศึกษาแบบบันเทิง" (วิทยานิพนธ์ ปรินธิญามหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).

3. หากจัดในเวลา 18.30-21.30 น. อันเป็นช่วงเวลาที่มืดที่สุดก็เกิดอุปสรรคทางสถานีโทรทัศน์ เนื่องจากเป็นเวลาที่เกี่ยวข้องโฆษณาแพง และคนดูมาก ตลอดจนสถานีแล้วคนจะไม่ดูในโอกาสต่อไป

4. รายการควรปรับปรุงให้เป็นรายการแทรกความรู้ ในการจัดทางดำนันเทิง เพราะวาคนจะดูมากกว่าเท่าที่จัดการศึกษาในปัจจุบัน

5. ควรหาผู้ดำเนินงานจัดรายการที่สนใจและเป็นกันเองต่อผู้ดู

การวิจัยในต่างประเทศ

ปี ค.ศ. 1956 W.A. Belson²⁹ ได้วิจัยเรื่อง "Effects of Television on the Interests and the Initiative of Adult Viewers in Greater London" โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ คือ

1. เพื่อศึกษาว่าโทรทัศน์ดึงดูดความสนใจของผู้ชมหรือไม่
2. เพื่อศึกษาว่าโทรทัศน์ช่วยสร้างความคิดริเริ่มของผู้ชมหรือไม่

Dr. Belson ได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อส่งไปยังประชาชนในหัวเมือง London และให้เวลาในการกรอกแบบสอบถามเป็นเวลา 1 สัปดาห์

ผลของการวิจัยพบว่า

1. โทรทัศน์สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้
2. โทรทัศน์สามารถสร้างความคิดริเริ่มในตัวผู้ชมให้สูงขึ้นได้

---

²⁹W.A. Belson, "Effects of Television on the Interests and Initiative of Adult Viewers in Greater London," British Journal of Psychology (United Kingdom; 1959), pp. 145-158.

ปีเดียวกับ J. Dumazedier³⁰ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Impact of Television Programs on Rural Audiences" เพื่อจะศึกษาถึงอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อประชาชนในชนบท และได้ทำการวิจัยใน 15 หมู่บ้านที่ใดเลือกสรรแล้ว เมื่อชมโทรทัศน์แล้วก็โคลงแบบตามไปเพื่อให้อุณหภูมิ

ผลของการวิจัย

1. โทรทัศน์สามารถให้การศึกษแก่ประชาชนในชนบทได้ดี
2. กิจกรรมหลังรับชมของกลุ่มประชากรจะช่วยให้ผู้ชมสามารถแสดงออกได้อย่างกว้างขวางและตามความพอใจ
3. ทัศนคติของผู้ดูเปลี่ยนไป

นอกจากทำวิจัยเรื่องนี้ J. Dumazedier ยังได้ร่วมมือกับ B. Sylwan³¹ ทำการวิจัยเรื่อง "Experiment in Using Kinescopes for Adult Audiences" เพื่อศึกษาถึงการนำเอาโทรทัศน์ไปสอนในแหล่งที่ปกติ ไม่มีโทรทัศน์ดู โดยผลิตรายการโทรทัศน์ขึ้นเป็นชุด และนำไปสอนยังหมู่บ้านทดลอง 30 หมู่บ้าน จะมีกิจกรรมทั้งก่อนและหลังรับชมคือ มีการนำและสรุป พร้อมทั้งอภิปรายกลุ่มเมื่อจบรายการแล้ว การทดสอบสองทั้งที่เป็น Subjective และ Objective จะถูกบันทึกเอาไว้เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบ

สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

1. ความร่วมมือของผู้ชมไม่มีความแตกต่างระหว่างการใช้โทรทัศน์กับการใช้ภาพยนตร์ประกอบการสอน
2. โทรทัศน์สามารถสร้างทัศนคติให้แก่ผู้ชมได้
3. โทรทัศน์สามารถกระตุ้นให้ผู้ผลิตรายการและนักการศึกษาฝ่ายชนบทได้มีความร่วมมือกันยิ่งขึ้น

³⁰ J. Dumazedier, "The Impact of Television Programs on Rural Audiences," Press, Film and Radio in the World Today (Paris : UNESCO, 1956).

³¹ Joseph K. Balogh, "Television-Viewing Habit of High School Boy," Educational Research Bulletin, (March, 1959).

ในปี ค.ศ. 1959 Joseph K. Balogh³² ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Television-Viewing Habit of High School Boy" โดยส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนมัธยมในนครรัฐโอไฮโอจำนวน 103 คนซึ่งอยู่ในระดับการศึกษาเกรด 10, 11 และ 12 และยังเป็นตัวแทนของทุกระดับสังคมและเศรษฐกิจ วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังนี้

1. เพื่อสำรวจนิสัยการรับชมโทรทัศน์ของเด็ก และหาความสัมพันธ์ของการใช้เวลาของเด็กชายในด้านการศึกษา การพักผ่อน และการชมโทรทัศน์
2. เพื่อทราบประโยชน์ของโทรทัศน์ในด้านการศึกษา
3. เพื่อทราบถึงอิทธิพลของอุปกรณ์ที่มีต่อการรับชมโทรทัศน์ของเด็กชาย

ผลของการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้น 10 รับชมโทรทัศน์สัปดาห์ละ 20 ชั่วโมง
นักเรียนชั้น 11 รับชมโทรทัศน์สัปดาห์ละ 15 ชั่วโมง 50 นาที
นักเรียนชั้น 12 รับชมโทรทัศน์สัปดาห์ละ 15 ชั่วโมง 10 นาที
2. การเปรียบเทียบความสำคัญของการใช้เวลาในด้านการศึกษา การพักผ่อน และการรับชมโทรทัศน์ของนักเรียนทั้ง 3 ระดับ พบว่ามีความสัมพันธ์เท่า ๆ กัน
3. ขณะที่ทำการบ้าน เด็กชายทั้ง 3 ระดับไม่ต้องการให้เปิดเครื่องรับโทรทัศน์ถึงร้อยละ 70
4. เด็กชายส่วนใหญ่เห็นว่า รายการในโทรทัศน์ช่วยให้การเรียนรู้ดีขึ้น
5. การสนับสนุนของอุปกรณ์ที่มีต่อการชมโทรทัศน์ของเด็ก พบว่าอุปกรณ์ส่วนใหญ่สนับสนุนในชมรายการที่มีคุณภาพทางการศึกษา และมีประโยชน์โดยทั่วไป และมักจะสนับสนุนให้เด็กชายชมรายการโทรทัศน์เมื่อทำการบ้านเสร็จแล้ว

---

³²Joseph K. Balogh, "Television-Viewing Habit of High School Boy," Educational Research Bulletin, (March, 1959).

ค.ศ. 1962 UNESCO ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Combating Illiteracy with Television"³³ พบว่า 700 ล้านคนของจำนวนหญิงและชายที่มีอายุตั้งแต่ 15-25 ปีอ่านหนังสือไม่ออก บางประเทศความไม่รู้หนังสือจะสูงถึงร้อยละ 90 และส่วนมากเพศหญิงแทบจะไม่ได้รับการศึกษาเลย และการที่จะให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปไม่ใช่สิ่งที่ง่าย เพราะมีปัญหามากมาย เช่น ฐานะสังคมจะต้องให้การศึกษาทางอ้อมแก่ประชาชนเสียก่อนว่าการรู้หนังสือเป็นสิ่งจำเป็น ไม่ใช่เฉพาะเด็กเท่านั้น แต่จำเป็นสำหรับผู้ใหญ่ที่ไม่เคยเข้าโรงเรียนอีกด้วย นอกจากนี้ก็ยังมีปัญหาในคานาระยะเวลาที่สั้นเกินไปสำหรับจะดำเนินงานคานการเงิน ดังนั้นจากการสำรวจจึงพบว่าสิ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ก็คือ การสอนคานโทรทัศน์ เพราะจะทำให้การสอนได้ผล ถึงแม้ว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก ซึ่งแก้ปัญหาได้ด้วยการหาผู้อุปถัมภ์รายการ

Charles Winich³⁴ ทำการวิจัยใน ค.ศ. 1965 เรื่อง "How People Perceive Education Television" วิจัยดำเนินการวิจัยทำโดยโทรศัพท์ไปยังกลุ่มคนที่อยู่ในเมือง ตามแต่ละคนว่าเขาได้ชมโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเป็นเวลาดิถีคอกัน 3 สัปดาห์หรือเปล่า และทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ประชากร 392 คนเป็นพวกที่ชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา และจำนวน 392 คนเป็นผู้ที่ไม่ได้ชมรายการ ประชากรทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันทางฐานะ สังคม และเศรษฐกิจ ผลการวิจัยปรากฏว่าผู้ชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา และผู้ไม่ชมรายการโทรทัศน์จะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ผู้ชมรายการเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในคานการศึกษาสูงกว่าผู้ไม่ชมรายการ และผู้ชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเป็นบุคคลที่นึกถึงประโยชน์ทางการศึกษา ผู้ชมรายการโทรทัศน์ให้

³³ J. Keith Tyler, "Combating Illiteracy with Television," A.V. Communication Review Department of Audio-Visual Instruction of NEA. (Vol. 13, No. 3, Fall, 1965).

³⁴ Winich and Charles, "How People Perceive Educational Television," A.V. Communication Review (Vol. 14, Spring-Winter, 1966), p. 281.

ความเห็นว่ โทรทัศน์เพื่อการศึกษาไม่ควรจัดทำเพื่อแข่งขันกับรายการเพื่อการค้า แต่ควรจะทำให้แตกต่างกว่า และจัดรายการเพื่อเสริมสร้างรายการโทรทัศน์เพื่อการค้า

ค.ศ. 1966 เวอร์นอน³⁵ (M.D. Vernon) ได้ทำการวิจัยเรื่อง

"Perception and Understanding of Instructional Television Programmes" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิกิริยาของผู้ดูรายการโทรทัศน์ต่อการรับรู้และความเข้าใจในรายการโทรทัศน์ศึกษา ผลของการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ควรผสมระหว่างทางการดู และการฟังให้เป็นสิ่งเดียวกัน
2. การขัดแย้งของคำพูดจะทำให้เกิดความลังเลในการเข้าใจและจำ
3. สิ่งที่เห็นหรือเสนอตอนต้นของรายการสามารถทำให้มีคุณค่าต่อการสนใจของผู้ดู โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสนใจให้ติดตามรายการ

ค.ศ. 1970 Findahl Alle³⁶ ทำการวิจัยเรื่อง "The Effect of Visual Illustration Upon Perception and Retention of News Programmes" การวิจัยนี้เพื่อจะศึกษาบทบาทของภาพที่มีส่วนสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ ภาพที่ใสประกอบด้วยจะให้ผลแตกต่างกัน และจะมีการวัดประเมินผลความจำเกี่ยวกับข่าวและการรับรู้ข่าว การวิจัยพบว่าการเลือกภาพประกอบข่าวจะมีอิทธิพลต่อความจำเนื้อหาข่าว และมีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวด้วย เนื้อหาข่าวที่

³⁵ J.A. Harrison(ed), "European Research in Audio-Visual Aids," Part II Abstracts (London : Wightman & Co., Ltd., 1966), p.122.

³⁶ Alle Findahl, "The Effect of Visual Illustration Upon Perceptions and Retention of News Programmes," A.V. Communication, (Vol. 20, No. 2(Summer, 1972), pp. 216-217.

ทำให้จดจำได้มากที่สุดเป็นชาวที่มีภาพยนตร์ประกอบ และชาวที่จำได้น้อยที่สุดคือ ชาวที่อ่าน โดยนัยงานชาวที่ปรากฏตัวให้เห็นทางจอโทรทัศน์ และชาวที่ไต่ขึ้นแต่เสียง ไม่เห็นภาพ ชาวที่มีภาพยนตร์ประกอบจะน่าสนใจและให้ความรู้มากกว่าชาวที่มีภาพนิ่งประกอบ ไม่มีความแตกต่างในด้านความจำที่น่าสังเกตระหว่างกรเสนอชาวที่มีภาพยนตร์ประกอบ และชาวที่มีภาพนิ่งประกอบ ผู้ชายมีแนวโน้มที่จะจดจำความรู้ที่ไต่จากรายการข่าวมากกว่า ผู้หญิง เด็กจะจดจำข่าวได้ดีกว่าคนมีอายุ และผู้ที่ได้รับการศึกษาคงจะจดจำเนื้อหาข่าวได้ ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย

ปี ค.ศ. 1971 โรนัล ลีออน แมคคินไท³⁷ (Ronald Leon Meintyre, Ph.D.) แห่งมหาวิทยาลัยไอโอไอโอได้ทำการวิจัยเรื่อง "Managerial Roles in Public Television and Academic Subjects Applicable to Role Fulfillment" โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประการ คือ

1. เพื่ออธิบายบทบาทในเชิงพฤติกรรม รวมทั้งหน้าที่ความรับผิดชอบและความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้จัดการสถานีโทรทัศน์
2. เพื่อศึกษาขอบเขตและแยกประเภทของวิชาการที่นำเข้ามาประยุกต์ในรายการวิทยุ,

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. บทบาทในเชิงพฤติกรรมของบุคคลที่มีตำแหน่งผู้บริหารงานสูงสุดของสถานีโทรทัศน์มีดังนี้ คือ

1.1 รับผิดชอบในการเตรียมงานและวางโครงการระยะยาวเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานี ด้านเงินทุน บุคลากร และอำนาจในการดำเนินงานของสถานี

---

³⁷ Ronald Leon Meintyre, Ph.D., "Managerial Roles in Public Television and Academic Subjects Applicable to Role Fulfillment," Dissertation Abstract International, Order No. 22-4570.

- 1.2 มีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นอย่างแจ่มชัดทั้งในการพูดและเขียน
- 1.3 ประสพการณ์ในการให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และให้การส่งเสริมผู้ที่มีศักยภาพ
- 1.4 ศึกษาอำนาจหน้าที่และขอบข่ายการทำงานของคณะกรรมการสื่อสารแห่งรัฐและโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระจายเสียง
- 1.5 ทักษะในการเข้าถึงประชาชน
- 1.6 พยายามให้บุคคลในวงการศึกษามั่นใจว่า โทรทัศน์จะช่วยลดการลงทุนทางด้านการศึกษา ส่งเสริมการเรียนการสอน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน และให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป
2. ผู้จัดการที่มีความสามารถในการดำเนินงาน ทำหน้าที่รับผิดชอบและสามารถประยุกต์เนื้อหาวิชาการ เพื่อจัดรายการให้มีประสิทธิภาพดีนั้น ควรจะต้องศึกษาและเตรียมตัวดังนี้
- 2.1 ศึกษาผลกระทบกระเทือนทางสังคมที่มีต่อการดำเนินงานของวิทยุและโทรทัศน์
- 2.2 ศึกษาถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อสื่อมวลชน ได้แก่ กฎหมาย สิทธิเสรี เป็นต้น
- 2.3 พื้นฐานความรู้ด้านการบริหาร รวมทั้งการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
- 2.4 ศึกษาหลักการในการเสนอข้อเสนอสุนเทศและเทคนิคในการพูดจูงใจคน
- 2.5 วิสัยและทักษะในการอภิปรายและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในการประชุมกลุ่มย่อย
- 2.6 ศึกษางานโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เช่น การตั้งวัตถุประสงค์ การวางแผน การผลิตรายการ การใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษา และการประเมินผล